

DATOS IDENTIFICATIVOS

Educación: Tutoría e orientación coa familia

Materia	Educación: Tutoría e orientación coa familia			
Código	O05G110V01303			
Titulación	Grao en Educación Infantil			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	FB	2	1c
Lingua de impartición	Castelán			
Departamento	Didáctica, organización escolar e métodos de investigación			
Coordinador/a	González Fontão, María del Pilar			
Profesorado	González Fontão, María del Pilar			
Correo-e	mpfontao@uvigo.es			
Web	http://http://webs.uvigo.es/mpfontao			
Descrición xeral	<p>A materia Tutoría e Orientación coa Familia, está integrada no módulo de Formación Básica. Impártese no 1º cuatrimestre do 2º curso, correspondente ao Plan de Estudos de Educación Infantil.</p> <p>Esta materia pretende ser unha ferramenta eficaz, práctica e operativa para o estudante (futuro docente) ao tratar de situar os procesos de orientación e tutoría no quefacer educativo diario, así como establecer plans de acción tutorial partindo dun planeamento educativo inclusivo e altamente personalizado en colaboración coa familia.</p> <p>Cumpre un papel importante no plan de estudos derivado do seu carácter formativo ao ser considerada esta materia como unha peza básica que aglutina os diferentes actos docentes e trata de contribuír á mellora da calidade do ensino.</p>			

Competencias

Código	
A1	Que os estudantes demostren posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.
A2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
A3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
A4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.
A5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
B4	Fomentar a convivencia na aula e fóra dela e abordar a resolución pacífica de conflitos. Saber observar sistematicamente contextos de aprendizaxe e convivencia e saber reflexionar sobre eles
B10	Actuar como orientador de pais e nais en relación coa educación familiar no período 0-6 e dominar habilidades sociais no trato e relación coa familia de cada estudante e co conxunto das familias
C1	Comprender os procesos educativos e de aprendizaxe no período 0-6, no contexto familiar, social e escolar.
C10	Crear e manter lazos de comunicación coas familias para incidir eficazmente no proceso educativo.
C11	Coñecer e saber exercer as funcións de titor e orientador en relación coa educación familiar.
C13	Analizar e incorporar de forma crítica as cuestións máis relevantes da sociedade actual que afectan á educación familiar e escolar: impacto social e educativo das linguaxes audiovisuais e das pantallas; cambios nas relacións de xénero e intergeneracionais; multiculturalidade e interculturalidade; discriminación e inclusión social e desenvolvemento sostenible.
C14	Coñecer a evolución histórica da familia, os diferentes tipos de familias, de estilos de vida e educación no contexto familiar.
C24	Dominar as técnicas de observación e rexistro.
C32	Valorar a relación persoal con cada estudante e a súa familia como factor de calidade da educación.

C40	Promover o interese e o respecto polo medio natural, social e cultural a través de proxectos didácticos adecuados
C60	Coñecer e aplicar os procesos de interacción e comunicación no aula, así como dominar as destrezas e habilidades sociais necesarias para fomentar un clima que facilite a aprendizaxe e a convivencia.
C66	Coñecer formas de colaboración cos distintos sectores da comunidade educativa e da contorna social.
D1	Capacidade de análise e síntese
D2	Capacidade de organización e planificación
D3	Comunicación oral e escrita
D6	Capacidade de xestión da información
D7	Resolución de problemas
D8	Toma de decisións
D9	Traballo en equipo
D11	Habilidades nas relacións interpersoais
D12	Recoñecemento da diversidade e multiculturalidade
D13	Razoamento crítico
D15	Aprendizaxe autónoma
D16	Adaptación a novas situacións
D17	Creatividade
D18	Lideranza
D19	Coñecemento doutras culturas e costumes
D21	Motivación pola calidade

Resultados de aprendizaxe

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe			
1. Coñecer a evolución histórica da familia, os diferentes tipos de familias, de estilos de vida e educación no contexto familiar.	A1		C10 C11 C14	D1 D12 D19
2. Coñecer e desempeñar a función titorial e orientadora en relación coa educación familiar no período de 0-6 anos e coordinando a acción educativa referida ao seu grupo de alumnos.	A2	B10	C11 C24	D2 D8 D16 D17 D21
3. Crear e manter lazos de comunicación coas familias para incidir eficazmente no proceso educativo	A4	B10	C1 C10	D3 D8 D18
4. Relacionar a educación co medio e cooperar coas familias e a comunidade	A3		C1 C40 C66	D11 D16 D19
5. Diseñar estratexias de apoio as familias para evitar problemáticas de desarraigo e abandono escolar	A5		C11	D7 D8 D12 D17
6. Mostrar habilidades sociais para entender as familias e facerse entender por elas.		B10	C10	D11 D12 D17
7. Promover e colabourar en accións dentro e fora da escola, organizadas polas familias, concellos e outras institucións con incidencia na formación cidadan.			C40 C66	D6 D9 D12
8. Analizar e incorporar de forma crítica as cuestións máis relevantes da sociedade actual que afectan a educación familiar e escolar con respecto aos cambios nas relacións de xénero e intergeneracionais, a multiculturalidade e interculturalidad, discriminación e inclusión social e desenrolo sostible.	A3		C13	D1 D7 D12 D13
9. Promover a integración da familia e a comunidade aos programas de educación especial.				D6 D8 D12
10. Abordar e resolver problemas de disciplina na aula e conflitos na familia promovendo o traballo cooperativo e o traballo e o esforzo individuais.		B4	C32 C60	D1 D7 D8 D9 D15

Contidos

Tema	
1. Orientación e tutoría en o marco normativo.	1.1. Marco conceptual e relación entre Tutoría e Orientación Educativa. 1,2. Titor, tutoría e Orientación en a Lexislación española. 1.3. A Orientación en Educación Infantil.

2. A acción tutorial: organización e planificación.	2.1. Acción tutorial: organización e planificación 2.1.1. Programación de a Acción Tutorial 2.1.2. Proposta de Plan de Acción Tutorial
3. Técnicas e instrumentos para a acción tutorial e a orientación educativa.	3.1. A observación 3.2. A entrevista 3.3. O cuestionario 3.4. Análise de documentos materiais 3.5. Outras técnicas e instrumentos
4. Tutoría e orientación familiar	4.1. Período de adaptación 4.2. O titor ante as necesidades específicas de apoio educativo 4.3. Colaboración bidireccional familia-escola

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Actividades introdutorias	1	0	1
Lección maxistral	8	30	38
Traballo tutelado	5	25	30
Presentación	10	5	15
Resolución de problemas	26	35	61
Cartafol/dossier	1	3	4
Exame de preguntas obxectivas	1	0	1

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Actividades introdutorias	Actividades encamiñadas a tomar contacto e reunir información sobre o alumnado, así como a presentar a materia.
Lección maxistral	Exposición por parte da profesora dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio ou proxecto a desenvolver polo estudante.
Traballo tutelado	Desenvolvemento dun traballo ou proxecto por parte do estudante baixo as directrices e supervisión do profesor.
Presentación	Exposición por parte do alumnado dalgúns contidos referidos á materia ou produto dun traballo.
Resolución de problemas	Resolución de exercicios ou problemas propostos polo profesorado reflexionando e interpretando os coñecementos da materia e desenvolvendo solucións adecuadas.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Traballo tutelado	Apoio e orientación en traballos de aula que se realizará en titorías individuais e/ou grupais.
Lección maxistral	Prestarase atención adecuada aos estudantes ao obxecto de resolver as súas dúbidas tanto en relación á organización como ao propio contido da materia.
Resolución de problemas	Apoio e orientación aos estudantes ao obxecto de resolver as súas dúbidas, tanto individualmente como grupalmente na aula ou en titorías.
Probas	Descrición
Exame de preguntas obxectivas	Atenderase a través de titorías as cuestións ou dúbidas que poida presentar o alumnado previamente ao exame.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe			
Traballo tutelado	Avaliación dos traballos realizados e entregados polos alumnos/as	30	A3 A4	B4 B10	C1 C11 C13 C32 C40	D1 D2 D3 D7 D9 D12 D13 D16 D17

Resolución de problemas	Resolución de ejercicios ou problemas con solucións adecuadas	30	A1 A2	B4 B10	C1 C10 C13 C24 C32 C60	D2 D3 D6 D7 D8 D9 D11 D12 D13 D17 D18 D21
Exame de preguntas obxectivas	Proba con base nos contidos fundamentais da materia	40	A1 A3 A5	B10	C1 C11 C14 C24 C60 C66	D1 D2 D6 D7 D8 D12 D13 D15

Outros comentarios sobre a Avaliación

A avaliación que se propon é unha avaliación multicriterio, é decir, unha avaliación que admite propostas de valoración en todas as actividades que leven a cabo (coñecimentos teóricos, prácticos, traballos, exame, ...) permitindo unha avaliación que supoña unha valoración integral do alumno/a.

Crterios para superar a materia:

- Alumnado asistente: enténdese por alumnado asistente aquel que asiste con regularidade ás clases (mínimo un 80%). Este deberá participar nas modalidades indicadas no apartado de Avaliación e será condición indispensable para superar a materia obter en cada unha delas como mínimo a metade da puntuación.

- Alumnado non asistente: enténdese por alumnado non asistente aquel que non asiste con regularidade ás clases (falta máis dun 20%). Éste deberá realizar un exame no que entran todos os contidos da materia, incluídos os abordados nos traballos prácticos. Será condición indispensable para superar a materia obter como mínimo 5 puntos.

Segunda convocatoria:

As competencias non adquiridas na primeira convocatoria serán avaliadas na segunda (xullo). De non superar esta última convocatoria non se gardarán as puntuacións obtidas. Responde ás mesmas esixencias e probas realizadas na primeira convocatoria.

As datas oficiais dos exames poden consultarse na web da Facultade.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Cury, A., **Padres brillantes, maestros fascinantes. No hay jóvenes difíciles sino una educación inadecuada**, Planeta, 2013

Martín, X. y otros, **Tutoría. Técnicas, recursos y actividades**, Alianza Editorial, 2008

Parejo, J.L. Pinto, J.M., **La orientación y tutoría escolar con familias: teoría y práctica**, UOC, 2015

Bibliografía Complementaria

Álvarez González, M. y Bisquerra Alzina, R. (Coords.), **Orientación educativa. Modelos, áreas, estrategias y recursos**, WK Educación, 2012

Bisquerra, R. (coord.), **Educación emocional: propuestas para educadores y familias**, Desclée de Brouwer, 2011

Cano González, R., **Orientación y tutoría con el alumnado y la familia**, Biblioteca Nueva, 2016

Cassà-López, E., **La educación emocional en la Educación Infantil y Primaria**, Ediciones Universidad de San Jorge, 2016

Castillo, A.R. Redondo S., Torres González, J.A. y Polanco González, L., **Acción tutorial en los Centros Educativos. Formación y Práctica**, UNED, 2003

Castro Santisteban, M., **¿Cómo diseñar e implementar una Escuela de Padres? Manual práctico**, PsicoEditores, 2007

Comellas, M. J., **Familia y escuela: compartir la educación**, Graó, 2008

Contreras, F J., **Debate sobre el concepto de familia**, CEU Edición, 2013

Duarte, S. R., Vasconcelos, P. V., Asencio, E. N., & Martínez, A. M. M., **Orientación educativa: fundamentos teóricos, modelos institucionales y nuevas perspectivas**, Ministerio de Educación, 2012

- González, R., **Valores en familia: orientación, tutoría y escuela de padres en Educación Infantil, Primaria y ESO**, CCS, 2010
- González Falcón, I., **Integración socio-educativa de los padres y madres inmigrantes en los Centros**, Servicio de Publicaciones de la Universidad de Hue, 2009
- López Urquizar, N. y Solá Martínez, T., **Orientación escolar y tutoría**, Grupo Editorial Universitario, 2005
- Martínez, R., Rodríguez, B., y Gimeno, J., **Áreas de cooperación entre los centros docentes y las familias. Estudio de caso.**, 2010
- Martínez González, M. de C.; Álvarez González, B. y Fernández, A.P., **Orientación Familiar: Contextos, evolución e intervención**, Sanz y Torres, 2009
- Martínez González, Mª de C., **Orientación educativa y tutoría**, Sanz y Torres, 2007
- M.E.C.(Inst. Sup. de Form. del Prof.), **La acción tutorial: su concepción y su práctica**, MEC-Subdirección General de Información y Publicación, 2006
- Mollá, N. y Longás, J., **La escuela orientadora: La acción desde una perspectiva institucional.**, Narcea Ediciones, 2009
- Mendez, L., **La tutoría en Educación Infantil.**, WK Educación, 2007
- Monje, M.C., **Tutoría y orientación educativas: nuevas orientaciones**, WK Educación, 2009
- Navaridas, F., & Raya, E., **Indicadores de participación de los padres en el sistema educativo: un nuevo enfoque para la calidad educativa**, 2012
- Riart, J. (coord.), **Manual de Tutoría y Orientación en la Diversidad**, Pirámide, 2007
- Ruz Martín, I., **Diseño y elaboración de materiales informatizados en el ámbito de la orientación educativa y la tutoría**, 2010
- Simón, C. Giné, C. y Echeita, G., **Escuela, familia y comunidad: construyendo alianzas para promover la inclusión**, 2016
- Torrego, J.C., **8 ideas clave. La tutoría en los centros educativos**, Graó, 2014

Recomendacións

Materias que se recomienda cursar simultaneamente

Educación: Escola inclusiva e atención á diversidade/O05G110V01302

Materias que se recomienda ter cursado previamente

Educación: Novas tecnoloxías aplicadas á educación infantil/O05G110V01103

Educación: Organización do centro escolar/O05G110V01203

Outros comentarios

É conveniente certo dominio da informática en canto/relación ao manexo de aplicacións de carácter xeral (tratamento de textos, internet, programa de presentación, ...). Por outra banda os estudantes tamén deben ter coñecementos mínimos do uso da biblioteca (saber realizar buscas de información bibliográfica, bases de datos etc.).

Plan de Continxencias

Descrición

=== MEDIDAS EXCEPCIONAIS PLANIFICADAS ===

Ante a incerta e imprevisible evolución da alerta sanitaria provocada polo COVID-19, a Universidade de Vigo establece unha planificación extraordinaria que se activará no momento en que as administracións e a propia institución determinen atendendo a criterios de seguridade, saúde e responsabilidade, e garantindo a docencia nun escenario non presencial ou parcialmente presencial. Estas medidas xa planificadas garanten, no momento que sexa preceptivo, o desenvolvemento da docencia dun modo máis áxil e eficaz ao ser coñecido de antemán (ou cunha ampla antelación) polo alumnado e o profesorado a través da ferramenta normalizada e institucionalizada das guías docentes.

=== ADAPTACIÓN DAS METODOLOXÍAS ===

* Metodoloxías docentes que se manteñen

Manterase o uso da plataforma Fatic como reforzo para garantir o acceso do alumnado aos contidos docentes e o Moodle persoal da profesora. A actividade docente e as metodoloxías integradas desenvolveranse a través de Campus Remoto.

* Metodoloxías docentes que se modifican

A actividade docente impartirase a través de Campus Remoto. Non hai cambios respecto de actividades prácticas e metodoloxía docente.

* Mecanismo non presencial de atención ao alumnado (titorías)

Despacho virtual do profesorado

* Modificacións (se proceden) dos contidos a impartir

Non hai cambios respecto da guía docente

* Bibliografía adicional para facilitar o auto-aprendizaxe
Non hai cambios respecto da guía docente

* Outras modificacións

=== ADAPTACIÓN DA AVALIACIÓN ===

* Probas xa realizadas

Non hai cambios respecto da guía docente

* Probas pendentes que se manteñen

Non hai cambios respecto da guía docente

* Probas que se modifican

Non hai cambios respecto da guía docente

* Novas probas

* Información adicional
